

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Чайковської Софії Михайлівни

**«ВИКОРИСТАННЯ МАРГІНАЛЬНИХ ДОНОРСЬКИХ СЕРДЕЦЬ
ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ПУЛУ ДОНОРСЬКИХ ОРГАНІВ ПРИ
ПРОВЕДЕННІ ОРТОТОПІЧНОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ СЕРЦЯ»,**

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.219

Національного університету охорони здоров'я України

ім.П.Л.Шупика, що утворена наказом від 19.03.2025 (протокол №3)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1.Актуальність теми дисертації.

Єдиним радикальним та найбільш ефективним методом лікування термінальної стадії серцевої недостатності на цей час залишається трансплантація серця. Кожного року приблизно 10% усіх пацієнтів, які знаходяться у листі очікування на донорський орган помирають. Щорічно у всьому світі виконується понад 3700 трансплантацій сердець

В Україні система трансплантації почала функціонувати вкінці 2019 року. За 2020 рік в Україні виконано лише 9 таких операцій. Утім, в наступні роки їх кількість швидко зростала, і у 2024 році вже було здійснено 71 операцій із трансплантації серця.

Війна змінила розвиток трансплантології в Україні. Закриття повітряного простору, неможливість використання санітарної авіації, неможливість імплантації механічних засобів підтримки кровообігу, неможливість виконання трансплантації за кордоном створила проблему у здійсненні трансплантологічної допомоги населенню.

Проблема дефіциту донорських органів зумовила пошук альтернативних методів хірургічного лікування, які б дали можливість збільшити тривалість життя цих хворих та продовжити їх перебування на листі очікування. Використання маргінального донорського серця є альтернативним методом розширення кількості використання донорських органів, що є гостроактуальним особливо під час війни.

З огляду на це, представлена робота є актуальною та своєчасною.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є фрагментом дослідження, яке виконувалось у рамках планової науково-дослідницької роботи Державної установи «Інститут серця МОЗ України» за темою «Розробка алгоритму периопераційного лікування пацієнтів із невідповідністю масово – зростового показника при ортотопічній трансплантації серця», номер державної реєстрації 0124U004989.

3. Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів дослідження.

Серед положень отриманої наукової новизни дисертаційної роботи слід відмітити наступні:

Проаналізовано виживання пацієнтів у листі очікування на трансплантацію серця.

Вивчено особливості організації трансплантації в умовах дії воєнного стану.

Визначено критерії для застосування нормотермічної перфузії у донорів в якості методу підготовки до трансплантації та оцінки функції донорського серця.

Вивчено та оцінено використання донорського серця із подовженою холодовою ішемією із застосуванням різних методів зберігання трансплантату.

Вперше в Україні узагальнено результати виконання ортотопічних трансплантацій серця, що визначає унікальність проаналізованого матеріалу.

Вперше показано досвід використання маргінального донорського серця, встановлено і вивчено критерії маргінальності.

4. Практичне значення отриманих результатів

Результати дослідження дозволяють очікувати покращення результатів виживання пацієнтів із листа очікування на трансплантацію серця, допомагають зменшити частоту післяопераційних ускладнень та смертність, скоротити терміни госпіталізації та покращити якість життя пацієнтів. Підсумком роботи є покращення безпосередніх та віддалених результатів трансплантації серця у пацієнтів, яким виконано ортотопічну трансплантацію серця.

5. Теоретичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення результатів дослідження отримані дисертантом представляють важливий теоретичний вклад в кардіохірургію та кардіологію на підставі доповнення даних щодо тактики вибору маргінальних донорських органів. Представлені результати будуть впроваджені в практику для студентів медичних університетів країни.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків та рекомендацій, сформульованих в дисертації.

За змістом, об'ємом, структурою та співвідношенням окремих частин і оформленням представлена дисертація відповідає основним нормативним вимогам, які ставляться до рукописів дисертаційних робіт на здобуття ступеню доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Дисертація складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, огляду літератури, розділу матеріалу та методів дослідження, три розділи власних результатів (які в свою чергу структуровано на підрозділи), аналіз та узагальнення результатів, висновки, перелік використаних джерел, який включає 254 публікації.

Дисертантом чітко визначена мета, логічно сформульовано завдання, необхідні для її досягнення. У роботі ретроспективно проаналізовано дані історій хвороби та амбулаторних карт 106 стаціонарних пацієнтів, яким було виконано ортотопічну трансплантацію серця. Результати дослідження проаналізовано із застосуванням сучасних статистичних методів, які відповідають поставленим меті та завданням.

Наукову роботу виконано у Державній установі «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України», м.Київ, яка є клінічною базою кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика. Це дозволило авторці відібрати необхідний матеріал для дослідження.

Розмір вибірки, зібраний матеріал та методи статистичного дослідження, які використовувалися у роботі, дозволили адекватно проаналізувати результати дослідження для належного виконання мети і завдань.

7. Повнота викладення результатів в опублікованих наукових працях

За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових робіт, що відображають основний зміст дисертаційної роботи: 4 тези у матеріалах міжнародних та всеукраїнських конгресів, конференцій, з'їздів та у 5 статтях: з них 4 статті у виданнях, проіндексованих у Scopus та/або Web of Science Core Collection та віднесені до третього - четвертого квартилів (Q3 – Q4). Опубліковано 2 патенти України на корисну модель.

8. Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

При аналізі дисертаційної роботи не виявлено суттєвих недоліків, які б принципово впливали на оцінку теоретичної та практичної цінності результатів. Дисертація написана літературною українською мовою з незначними поодинокими стилістичними помилками, які не впливають на загальне позитивне враження від наукової роботи.

Те, що в дисертації небагато аспектів порівняння одержаних результатів з літературними даними, частково обумовлено обмеженою кількістю досліджень з обраної теми, яка стосується унікальності застосування маргінального донорського серця.

Разом з тим хотілося б стримати відповідь на запитання:

1. Чи відслідковували Ви наскільки покращуються функції печінки та нирок після проведення нормотермічної регіонарної перфузії донора? Та у яких випадках проведення цієї методики не призвело до успіху?
2. Яка тактика при підозрі на стенозуюче ураження коронарних артерій донорського серця?

9. Впровадження наукового дослідження у практику

Рецензована дисертаційна робота має вагоме науково-теоретичне значення. Ця робота є першою в Україні, де узагальнено результати виконання трансплантацій серця.

Результати дослідження планується використовувати під час навчання інтернів та курсантів на кафедрах медичних університетів України, а також буде впроваджено у клінічну практику у лікарнях з кардіохірургічними відділеннями та у кардіохірургічних та трансплантологічних центрах.

Впровадження результатів роботи в медичну практику безпосередньо сприятиме розвитку нової для України галузі – трансплантології, і зокрема – трансплантації серця.

**10. Відповідність роботи вимогам, які висуваються до дисертації
на здобуття наукового ступеня доктора філософії**

Необхідно зазначити, що дисертаційна робота Чайковської Софії Михайлівни за темою «Використання маргінальних донорських сердець для розширення пулу донорських органів при проведенні ортотопічної трансплантації серця» повністю відповідає вимогам пп 6,7,8 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. №44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.01.2022 р. №341 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 19.08.2015 р. №40, які висуваються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з наступним присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Професор кафедри хірургії з курсом
невідкладної та судинної хірургії
Національного медичного університету
імені О.О.Богомольця
доктор медичних наук

К.В. Руденко